

Sygn. akt III AUa 389/19

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 14 listopada 2019 r.

Sąd Apelacyjny w Lublinie III Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

Przewodniczący	sędzia Małgorzata Pasek
	sędzia Małgorzata Rokicka-Radoniewicz sędzia Krzysztof Szewczak (spr.)
Protokolant: st. prot. sądowy Joanna Malena	

po rozpoznaniu w dniu 14 listopada 2019 r. w Lublinie

sprawy J. O.

przeciwko Prezesowi Kasy Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego i Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddziałowi w B.

o wypłatę świadczeń

na skutek apelacji J. O.

od wyroku Sądu Okręgowego w Zamościu

z dnia 22 lutego 2019 r. sygn. akt IV U 847/18

oddala apelację.

Małgorzata Rokicka-Radoniewicz Małgorzata Pasek Krzysztof Szewczak

III AUa 389/19

UZASADNIENIE

Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w B. decyzją z dnia 12 lipca 2018 r., znak: (...), ponownie – w związku z nabyciem przez wnioskodawcę J. O. prawa do emerytury rolniczej – ustalił mu wysokość pobieranych świadczeń od dnia 1 października 2017 r., w ten sposób, że podjął wypłatę emerytury w pełnej wysokości i renty z tytułu niezdolności do pracy w związku z wypadkiem przy pracy w połowie wysokości, uzasadniając, że świadczenia – emerytura z ZUS łącznie z emeryturą z KRUS – jako korzystniejsze, będą wypłacane z połową mniej korzystnej renty wypadkowej.

Wnioskodawca w odwołaniu od tej decyzji domagał się jej zmiany „na decyzję, która została wydana 26.03.2018 r., wniósł o zwrot pieniędzy, który KRUS przesłał do ZUS-u, tj. 4.103,64 zł netto oraz wypłatę emerytury za miesiąc lipiec, oraz wyrównanie różnicy, jaka powstała po zmianie decyzji”.

W odpowiedzi na odwołanie Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w B., argumentując jak w decyzji, wniósł o jego oddalenie.

Prezes Kasy Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego decyzją z dnia 27 lipca 2018 r., znak: (...) ustalił wnioskodawcy prawo i wysokość emerytury rolniczej od dnia 1 października 2017 r. i od tej daty podjął jej wypłatę w pełnej wysokości.

W odwołaniu od tej decyzji wnioskodawca zarzucił, że potrącono mu kwotę 4.103,64 zł z tytułu nadpłaty renty wypadkowej w ZUS.

Prezes Kasy Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego w odpowiedzi na odwołanie wniósł o jego oddalenie. Wskazał, że ZUS pismem z dnia 12 lipca 2018 r. poinformował go, że w okresie od 1 października 2017 r. do 30 czerwca 2018 r., „przeplata” renty wypadkowej wyniosła 4.103,64 zł i dlatego o tę kwotę zostało pomniejszone wyrównanie emerytury rolniczej.

Sąd Okręgowy na podstawie art. 219 k.p.c., połączył sprawy z obu odwołań wnioskodawcy w celu ich łącznego rozpoznania i rozstrzygnięcia.

Wyrokiem z dnia 22 lutego 2019 r. Sąd Okręgowy w Zamościu oddalił oba odwołania.

W uzasadnieniu tego wyroku Sąd I instancji ustalił, że wnioskodawca J. O., urodzony w dniu (...), ma ustalone prawo do następujących świadczeń:

- 1) od dnia 26 stycznia 2001 r. – do renty z tytułu niezdolności do pracy w związku z wypadkiem przy pracy, przyznane decyzją ZUS Oddziału w B. z dnia 22 maja 2002 r.;
- 2) od dnia 1 października 2017 r. – do emerytury pracowniczej, przyznane decyzją ZUS Oddziału w B. z dnia 16 listopada 2017 r.;
- 3) od dnia 1 października 2017 r. – do emerytury rolniczej, przyznane wyrokiem Sądu Okręgowego w Zamościu z dnia 17 stycznia 2018 r., wydanym w sprawie sygn. akt IV U 1132/17.

Do czasu wykonania tego wyroku przez Prezesa Kasy Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego, tj. do czerwca 2018 r. Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w B. wypłacał wnioskodawcy rentę wypadkową w pełnej wysokości i emeryturę pracowniczą w połowie.

Po przyznaniu wnioskodawcy prawa do emerytury rolniczej, organy rentowe podjęły uzgodnienia dotyczące zasad wypłaty świadczeń w zbiegu, przy zachowaniu jednak wariantu dla J. O. najkorzystniejszego. W wyniku tych uzgodnień zostały wydane zaskarżone decyzje.

Organy rentowe przyjęły ostatecznie, z uwzględnieniem okresu wstecznego od dnia 1 października 2017 r. (od dnia przyznania prawa do obu emerytur), że wnioskodawcy od tej daty powinny być wypłacane dwie emerytury w pełnych wysokościach i renta wypadkowa w połowie.

Konsekwencją tego przyjęcia było stosowne rozliczenie świadczeń za okres od października 2017 r. do czerwca 2018 r., z potrąceniem nadpłaty renty wypadkowej, zaliczki na podatek i składki na ubezpieczenie zdrowotne.

Skoro wnioskodawca w w/w okresie, w związku z późniejszym przyznaniem emerytury rolniczej, powinien pobierać połowę renty wypadkowej, a pobierał ją w pełnej wysokości, to z zasady obowiązującej przy wypłacie świadczeń w

zbiegu – przez różne organy rentowe, wynika możliwość potrącenia nadpłaty renty z wyrównania przyznanej później emerytury rolniczej, jako rezultat konieczności rozliczenia wypłaconych świadczeń - tzw. „przepląt”.

Dokonując oceny obu zaskarżonych decyzji Sąd Okręgowy podniósł, że w sprawie niniejszej znajdują zastosowanie przepisy ustaw:

1) z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (t.j. Dz.U. 2018 r., poz. 1270 ze zm.), na podstawie której przyznano wnioskodawcy prawo do emerytury pracowniczej,

2) z dnia 20 grudnia 1990 r. o ubezpieczeniu społecznym rolników (t.j. Dz.U. 2019 r., poz. 299 ze zm.), na podstawie której przyznano wnioskodawcy prawo do emerytury rolniczej,

3) z dnia 30 października 2002 r. o ubezpieczeniu społecznym z tytułu wypadków przy pracy i chorób zawodowych (t.j. Dz.U. 2018 r., poz. 1376 ze zm.), w oparciu o którą jest wypłacana wnioskodawcy renta z tytułu niezdolności do pracy w związku z wypadkiem przy pracy.

Sąd Okręgowy zacytował następnie treść przepisów art. 96 ust. 1 pkt 3 i ust. 2 ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych oraz art. 33 ust. 2, 2a i 4 pkt 3 ustawy o ubezpieczeniu społecznym rolników.

Wnioskodawca od dnia 1 października 2017 r. ma przyznane prawo do emerytury rolniczej oraz na podstawie art. 24 ust. 1 ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych prawo do emerytury pracowniczej, a zatem może pobierać obie emerytury w pełnych wysokościach.

Kwestię wypłaty tych świadczeń w zbiegu z rentą z tytułu niezdolności do pracy w związku z wypadkiem przy pracy, reguluje art. 26 ust. 1 ustawy o ubezpieczeniu społecznym z tytułu wypadków przy pracy i chorób zawodowych, który stanowi, że osobie uprawnionej do renty z tytułu niezdolności do pracy z ubezpieczenia wypadkowego oraz do emerytury na podstawie odrębnych przepisów wypłaca się, zależnie od jej wyboru:

1) przysługującą rentę powiększoną o połowę emerytury albo

2) emeryturę powiększoną o połowę renty.

Mając na uwadze treść powołanych wyżej przepisów Sąd Okręgowy uznał, że w sytuacji, gdyby wnioskodawca wybrał do wypłaty rentę wypadkową w pełnej wysokości, to emerytury – pracownicza i rolnicza – mogłyby być wypłacane tylko w połowie.

Przy wariantcie zastosowanym w sprawie przez organy rentowe, wnioskodawca pobiera dwie emerytury oraz połowę renty wypadkowej i ten wariant jest dla niego korzystniejszy. Do takiego wniosku Sąd I instancji doszedł mając na uwadze, że od dnia 1 października 2017 r. wysokość renty wynosi 900 zł, wysokość emerytury pracowniczej – 767,77 zł, a wysokość emerytury rolniczej – 1 020,47 zł oraz następujące wyliczenie wysokości świadczeń wypłacanych w zbiegu na dzień 1 października 2017 r.:

I wariant: renta – 900 zł + 1/2 emerytury pracowniczej – 383,89 zł + 1/2 emerytury rolniczej – 510,24 zł = 1 794,13 zł;

II wariant: 1/2 renty – 450 zł + emerytura pracownicza – 767,77 zł + emerytura rolnicza – 1 020,47 zł = 2 238,24 zł.

Mając to wszystko na uwadze Sąd Okręgowy oddalił oba odwołania.

W apelacji od tego wyroku, uzupełnionej pismem procesowym z dnia 7 kwietnia 2019 r., ubezpieczony J. O. nie przedstawił zarzutów i wniosków w sposób odpowiadający wymaganiom określonym w art. 368 § 1 pkt 2, 3 i 5 k.p.c. Z treści apelacji wynika, że wnioskodawca zarzucił zaskarżonemu wyrokowi nieprawidłowe zastosowanie przepisu art. 26 ustawy z dnia 30 października 2002 r. o ubezpieczeniu społecznym z tytułu wypadków przy pracy i chorób zawodowych (t.j. Dz.U. 2018 r., poz. 1376 ze zm.) poprzez uznanie, że wypłacie w pełnych wysokościach podlegają emerytury: pracownicza i rolnicza, zaś renta wypadkowa podlega wypłacie w połowie. Zdaniem apelanta z ostatnio

powołanego przepisu nie wynika, że „renta wypadkowa w ZUS jest zależna od emerytury w KRUS. (...) Zależna jest [ona] od emerytury FUS i emerytury kapitałowej”. Wnioskodawca dalej podniósł, że w art. 26 ustawy o ubezpieczeniu społecznym z tytułu wypadków przy pracy i chorób zawodowych nie została wymieniona emerytura z KRUS. Apelant zakwestionował również wysokość wypłaconego mu przez ZUS wyrównania emerytury pracowniczej za okres od dnia 1 października 2017 r. do dnia 30 czerwca 2018 r. Wnioskodawca domagał się ustalenia prawa do wypłaty renty wypadkowej w pełnej wysokości z połową emerytury pracowniczej oraz oddzielnie prawa do wypłaty emerytury rolniczej w pełnej wysokości. W piśmie procesowym z dnia 7 kwietnia 2019 r. podniósł, iż jego zdaniem, oba organy rentowe winny wypłacać należne mu świadczenia niezależnie od siebie. Zdaniem ubezpieczonego brak jest podstawy prawnej do uznania, że w sytuacji wypłacania renty wypadkowej w pełnej wysokości, emerytura rolnicza winna być wypłacana w połowie. Ostatecznie w piśmie procesowym z dnia 7 kwietnia 2019 r. ubezpieczony J. O. wnosił o uchylenie zaskarżonego wyroku i „rozpatrzenie sprawy”. Treść tego pisma i poprzedzającej go apelacji pozwala jednak na stwierdzenie, że w istocie J. O. domagał się zmiany zaskarżonego wyroku poprzez ustalenie, że przysługuje mu prawo do wypłaty renty wypadkowej w pełnej wysokości, połowy emerytury pracowniczej oraz emerytury rolniczej w pełnej wysokości.

Sąd Apelacyjny zważył, co następuje:

Apelacja nie zasługuje na uwzględnienie, ponieważ nie zostały w niej przedstawione zarzuty skutkujące zmianą lub uchyleniem zaskarżonego wyroku.

Ustalenia Sądu I instancji i wyprowadzone na ich podstawie wnioski Sąd Apelacyjny w pełni podziela i przyjmuje za własne. Sprawia to, że nie zachodzi potrzeba powtarzania szczegółowych ustaleń faktycznych oraz dokonanej w uzasadnieniu zaskarżonego wyroku interpretacji przepisów prawa mających zastosowanie w sprawie niniejszej (por. wyroki Sądu Najwyższego: z dnia 8 października 1998 r., II CKN 923/97 – OSNC 1999, z. 3, poz. 60; z dnia 12 stycznia 1999 r., I PKN 21/98 – OSNAP 2000, nr 4, poz. 143; z dnia 20 stycznia 2000 r., I CKN 356/98 – LEX nr 50863; z dnia 7 kwietnia 2004 r., IV CK 227/03 – LEX nr 585855; z dnia 20 maja 2004 r., II CK 353/03 – LEX nr 585756; z dnia 17 lipca 2009 r., IV CSK 110/09 – LEX nr 518138; z dnia 27 kwietnia 2010 r., II PK 312/09 – LEX nr 602700).

W toku postępowania przed organem rentowym oraz późniejszego postępowania sądowego spór w istocie dotyczył wykładni i prawidłowego zastosowania przepisów art. 96 ust. 1 pkt 3 i ust. 2 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (t.j. Dz.U. 2018 r., poz. 1270 ze zm.), art. 33 ust. 2, 2a i 4 pkt 3 ustawy z dnia 20 grudnia 1990 r. o ubezpieczeniu społecznym rolników (t.j. Dz.U. 2019 r., poz. 299 ze zm.) oraz art. 26 ust. 1 ustawy z dnia 30 października 2002 r. o ubezpieczeniu społecznym z tytułu wypadków przy pracy i chorób zawodowych (t.j. Dz.U. 2019 r., poz. 1205). Sąd Okręgowy dokonał prawidłowej wykładni tych przepisów i jego ocena, że zostały one prawidłowo zastosowane przez oba organy rentowe, nie nasuwa żadnych zastrzeżeń. Stosownie do art. 96 ust. 1 pkt 3 ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych odrębne przepisy określają prawo do pobierania świadczeń w razie zbiegu u jednej osoby prawa do emerytury z prawem do renty z tytułu niezdolności do pracy spowodowanej wypadkiem przy pracy, wypadkiem w drodze do pracy lub z pracy lub chorobą zawodową. Wnioskodawca J. O. ma ustalone od dnia 26 stycznia 2001 r. prawo do renty z tytułu niezdolności do pracy spowodowanej wypadkiem przy pracy, zwanej dalej „rentą wypadkową” oraz od dnia 1 października 2017 r. prawo do emerytury przyznane na podstawie art. 24 ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych, zwanej dalej „emeryturą pracowniczą”. Prawo do pobierania tych świadczeń w zbiegu określa odrębny przepis, a mianowicie art. 26 ust. 1 ustawy z dnia 30 października 2002 r. o ubezpieczeniu społecznym z tytułu wypadków przy pracy i chorób zawodowych. Przepis ten stanowi, że osobie uprawnionej do renty z tytułu niezdolności do pracy z ubezpieczenia wypadkowego oraz do emerytury na podstawie odrębnych przepisów wypłaca się, zależnie od jej wyboru:

- 1) przysługującą rentę powiększoną o połowę emerytury albo
- 2) emeryturę powiększoną o połowę renty.

Okolicznością bezsporną w sprawie niniejszej jest również to, że wnioskodawca ma ustalone od dnia 1 października 2017 r. prawo do emerytury rolniczej. W takiej sytuacji przepis art. 96 ust. 2 ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych stanowi, że odrębne przepisy określają prawo do pobierania świadczeń w razie zbiegu u jednej osoby, a mianowicie prawa do emerytury lub renty z prawem do emerytury lub renty z ubezpieczenia społecznego rolników. Stosownie natomiast do art. 33 ust. 2 ustawy z dnia 20 grudnia 1990 r. o ubezpieczeniu społecznym rolników (t.j. Dz.U. 2019 r., poz. 299 ze zm.) w razie zbiegu prawa do emerytury lub renty przysługującej na podstawie ustawy z prawem do emerytury lub renty z innego ubezpieczenia społecznego, uprawnionemu wypłaca się jedno wybrane przez niego świadczenie, z zastrzeżeniem ust. 4. Z przepisu art. 33 ust. 4 pkt 3 tej ustawy wynika, że odrębne przepisy określają prawo do pobierania świadczeń w razie zbiegu u jednej osoby prawa do emerytury lub renty z ubezpieczenia z prawem do renty z tytułu niezdolności do pracy spowodowanej wypadkiem przy pracy, wypadkiem w drodze do pracy lub z pracy albo wskutek choroby zawodowej. Zgodnie natomiast z art. 33 ust. 2a ustawy o ubezpieczeniu społecznym rolników powołanego wyżej przepisu art. 33 ust. 2 tej ustawy nie stosuje się do osób uprawnionych jednocześnie do emerytury rolniczej oraz do emerytury przyznanej na podstawie art. 24 ust. 1, art. 24a lub art. 184 przepisów emerytalnych, tj. przepisów ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych. Treść art. 33 ust. 2a ustawy o ubezpieczeniu społecznym rolników, jak słusznie zauważył Sąd Okręgowy, jednoznacznie wskazuje na to, że wnioskodawca może pobierać obie emerytury – pracowniczą i rolniczą – w pełnych wysokościach. Z kolei, zgodnie z powołanym wyżej art. 33 ust. 4 pkt 3 ustawy o ubezpieczeniu społecznym rolników, wypłatę emerytury rolniczej w zbiegu z rentą z tytułu niezdolności do pracy spowodowanej wypadkiem przy pracy, podobnie jak wypłatę tego ostatniego świadczenia w zbiegu z emeryturą pracowniczą, reguluje przepis art. 26 ust. 1 ustawy z dnia 30 października 2002 r. o ubezpieczeniu społecznym z tytułu wypadków przy pracy i chorób zawodowych. Ten ostatni przepis, o czym była już wyżej mowa, wskazuje na to, że w przypadku zbiegu prawa do renty wypadkowej oraz emerytury na podstawie odrębnych przepisów (na podstawie przepisów ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych oraz przepisów ustawy o ubezpieczeniu społecznym rolników) wypłaca się, zależnie od wyboru uprawnionego:

- 1) przysługującą rentę powiększoną o połowę emerytury albo
- 2) emeryturę powiększoną o połowę renty.

W tym miejscu należy zauważyć, że odrębne przepisy, o których wspomina powołany wyżej przepis, dotyczą tylko ustalenia prawa do emerytury. Art. 33 ust. 2a ustawy o ubezpieczeniu społecznym rolników, jak trafnie zauważył Sąd Okręgowy, upoważnia do pobierania obu emerytur – pracowniczej i rolniczej – w pełnych wysokościach. Z kolei przepis art. 26 ust. 1 ustawy z dnia 30 października 2002 r. o ubezpieczeniu społecznym z tytułu wypadków przy pracy i chorób zawodowych, wbrew twierdzeniu zawartemu w apelacji, w przypadku gdy osoba jest uprawniona do renty wypadkowej oraz emerytury pracowniczej i emerytury rolniczej, nie daje podstawy do dokonania przez osobę uprawnioną wyboru, że będzie jej wypłacana renta wypadkowa i jedna z emerytur w pełnych wysokościach, zaś druga emerytura w połowie. Powołany ostatnio przepis wyraźnie rozgranicza rentę wypadkową i emeryturę. Oznacza to, że obie emerytury przy wypłacie w zbiegu z rentą wypadkową winny być traktowane jako jedno świadczenie. W świetle powołanych wyżej przepisów należy uznać, że niedopuszczalne było dokonanie przez wnioskodawcę wyboru wypłaty należnych mu świadczeń pozostających w zbiegu w taki sposób, żeby była wypłacana renta wypadkowa w pełnej wysokości, połowa emerytury pracowniczej oraz emerytura rolnicza w pełnej wysokości. Zgodnie z powołanymi przepisami, najpierw oba organy rentowe, a następnie Sąd I instancji, prawidłowo przyjęły, że najkorzystniejszym dla ubezpieczonego J. O. wariantem wypłaty przysługujących mu świadczeń pozostających w zbiegu, będzie wypłata obu emerytur – pracowniczej i rolniczej – w pełnych wysokościach oraz połowy renty wypadkowej.

Całkowicie chybione są przedstawione w apelacji zarzuty dotyczące dokonanych potrąceń z wypłaconych świadczeń. W ocenie Sądu Apelacyjnego zarzuty te są wynikiem błędnego odczytania przez apelanta treści decyzji ZUS Oddziału w B. z dnia 12 lipca 2018 r., znak: (...). Wskazana w tej decyzji kwota 4 755 zł to podstawa opodatkowania służąca do obliczenia zaliczki w kwocie 441 zł na podatek dochodowy od osób fizycznych, odprowadzonej do urzędu skarbowego. Kwota 4 755 zł, a właściwie 4 754,74 zł (przy ustalaniu podstawy opodatkowania została ona zaokrąglona do pełnych

złoty), obejmowała emeryturę za okres od dnia 1 października 2017 r. do dnia 30 czerwca 2018 r. łącznie w kwocie 3 500,68 zł oraz emeryturę za miesiąc lipiec 2018 r. w kwocie 1 254,06 zł. Po dokonaniu potrąceń należnych zaliczek na podatek dochodowy oraz składek na ubezpieczenie zdrowotne, ZUS wypłacił wnioskodawcy emeryturę za okres od dnia 1 października 2017 r. do dnia 31 lipca 2018 r. łącznie w kwocie 3 885,81 zł. Z kolei w przypadku renty wypadkowej powstała nadpłata w związku z tym, że to świadczenie w okresie od dnia 1 października 2017 r. do dnia 30 czerwca 2018 r. było wypłacane w pełnej wysokości. W tej sytuacji istniały podstawy do potrącenia nadpłaty renty wypadkowej za ten ostatni okres w kwocie 4 103,64 zł z wyrównania emerytury rolniczej.

Zaskarżony wyrok odpowiada więc prawu, a apelacja wnioskodawcy jako całkowicie bezzasadna podlegała oddaleniu.

Z przedstawionych wyżej względów Sąd Apelacyjny na podstawie art. 385 k.p.c. orzekł jak w sentencji.